

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

20 жовтня 2015 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого Маринченка В.Л.,

суддів: Гриціва М.І., Кривенди О.В., Кривенка В.В., Панталієнка П.В.,
Прокопенка О.Б., Самсіна І.Л., Терлецького О.О., –

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом управління Пенсійного фонду України в Цюрупинському районі Херсонської області (далі – управління ПФУ, ПФУ відповідно) до відділу державної виконавчої служби Цюрупинського районного управління юстиції Херсонської області (далі – відділ ДВС) про скасування постанови,

в с т а н о в и л а:

У вересні 2013 року управління ПФУ звернулося до суду з адміністративним позовом до відділу ДВС, у якому просило визнати неправомірними дії державного виконавця відділу ДВС щодо винесення постанови від 28 серпня 2013 року про накладення на позивача штрафу в розмірі 1360 грн та скасувати зазначену постанову.

На обґрунтування позову управління ПФУ зазначило, що згідно з виконавчим листом воно зобов'язане здійснити перерахунок пенсії Ракші Андрію Федоровичу за період з 9 травня по 9 листопада 2010 року. Управління ПФУ у межах повноважень здійснило такий перерахунок, але виплати здійснити не могло у зв'язку з відсутністю коштів відповідного бюджетного призначення. Просить скасувати постанову про накладення штрафу, посилаючись на те, що виплата такої пенсії здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Цюрупинський районний суд Херсонської області постановою від 14 жовтня 2013 року позов задовольнив. При цьому дійшов висновку, що Законом України від 21 квітня 1999 року № 606-XIV «Про виконавче провадження» (у редакції, чинній на час виникнення спірних відносин; далі – Закон № 606-XIV) передбачено накладення штрафу у разі невиконання рішення суду без поважних причин. Суд першої інстанції вказав, що рішення суду управління ПФУ виконало частково, оскільки перерахунок відповідно до виконавчого

листа № 2а-477, виданого 4 вересня 2012 року, було здійснено, а причини невиконання цих коштів у зв'язку з відсутністю бюджетного фінансування визнав поважними.

Одеський апеляційний адміністративний суд постановою від 13 травня 2014 року рішення суду першої інстанції скасував та відмовив управлінню ПФУ у задоволенні позову. При винесенні такого рішення суд виходив із того, що посилення позивача на відсутність бюджетного фінансування на виплату грошової допомоги як на причину невиконання покладених на нього зобов'язань не можуть бути взяті до уваги, оскільки реалізація особою права, що пов'язане з отриманням бюджетних коштів, яке базується на спеціальних та чинних на час виникнення спірних правовідносин нормативно-правових актах національного законодавства, не може бути поставлена у залежність від бюджетних асигнувань.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 31 липня 2014 року відмовив у відкритті касаційного провадження.

У заяві про перегляд судових рішень Верховним Судом України управління ПФУ, посилаючись на неоднакове застосування касаційним судом у подібних правовідносинах статей 75, 89 Закону № 606-XIV, просить скасувати ухвалу Вищого адміністративного суду України від 31 липня 2014 року та постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 13 травня 2014 року і залишити в силі рішення суду першої інстанції у цій справі.

На обґрунтування заяви управління ПФУ посилається на ухвалу Вищого адміністративного суду України від 4 червня 2015 року (справа № К/800/58718/14), у якій цей суд дійшов висновку, що невиконання судового рішення управлінням ПФУ в частині виплати грошових коштів за відсутності відповідного фінансового забезпечення та фактичної відсутності коштів не може вважатися невиконанням судового рішення без поважних причин.

Перевіряючи наведені у заяві доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку про неоднакове застосування касаційним судом у подібних правовідносинах статей 75, 89 Закону № 606-XIV, за якого цей суд по-різному вирішив питання щодо правомірності накладення такого штрафу.

Усуваючи розбіжності у застосуванні судом касаційної інстанції вищезазначених норм права, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Згідно із частинами першою та другою статті 75 Закону № 606-XIV після відкриття виконавчого провадження за виконавчим документом, що зобов'язує боржника вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, державний виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше ніж на наступний день після закінчення строку, встановленого частиною другою статті 25 цього Закону для самостійного виконання рішення. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, його виконання перевіряється не пізніше наступного робочого дня після відкриття виконавчого провадження. У разі невиконання зазначених вимог без поважних причин державний виконавець накладає на боржника штраф відповідно до статті 89 цього Закону і не пізніше п'яти робочих днів з дня його накладення повторно перевіряє стан виконання рішення.

За частиною першою статті 89 Закону № 606-XIV у разі невиконання без поважних причин у встановлений державним виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, та рішення про поновлення на роботі державний виконавець виносить постанову про накладення штрафу на боржника – фізичну особу – від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; на посадових осіб – від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; на боржника – юридичну особу – від сорока до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та встановлює новий строк виконання.

Суд першої інстанції встановив, що управління ПФУ на виконання постанови про відкриття виконавчого провадження від 15 жовтня 2012 року щодо зобов'язання управління

ПФУ здійснити перерахунок та виплату пенсії Ракші Андрію Федоровичу 17 жовтня 2012 року провело відповідний перерахунок, виплата якого буде проведена за наявності фінансування з Державного бюджету України. При цьому повідомило, що наявних коштів, які б могли бути спрямовані відповідачем на виконання рішень суду, в управлінні ПФУ немає.

Згідно з підпунктом 1.1 розділу I Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах, затвердженого постановою правління ПФУ від 30 квітня 2002 року № 8-2 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 21 травня 2002 року за № 442/6730 було чинним на час виникнення спірних відносин; далі – Положення), управління ПФУ у районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах (далі – Управління) є органами ПФУ, підпорядкованими відповідно головним управлінням ПФУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, що разом з цими управліннями утворюють систему територіальних органів ПФУ.

Відповідно до підпункту 4 пункту 2.1 та підпункту 2 пункту 2.2 розділу II Положення основним завданням Управління, крім іншого, є забезпечення своєчасного і в повному обсязі фінансування та виплати пенсій, допомоги на поховання та інших виплат, які згідно із законодавством здійснюються за рахунок коштів ПФУ та інших джерел, визначених законодавством. Управління відповідно до покладених на нього завдань планує доходи та видатки коштів ПФУ в районі (місті), у межах своєї компетенції забезпечує виконання бюджету ПФУ.

На підставі аналізу зазначених норм права колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку про те, що невиконання судового рішення управлінням ПФУ в частині виплати грошових коштів за відсутності відповідного фінансового забезпечення та фактичної відсутності коштів не може вважатися невиконанням судового рішення без поважних причин. Накладення штрафу у такому випадку жодним чином не захищає право особи на отримання бюджетних коштів.

Ураховуючи наведене та керуючись статтями 241–243 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а:

Заяву управління Пенсійного фонду України в Цюрупинському районі Херсонської області задовольнити.

Постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 13 травня 2014 року та ухвалу Вищого адміністративного суду України від 31 липня 2014 року скасувати і залишити в силі постанову Цюрупинського районного суду Херсонської області від 14 жовтня 2013 року.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 3 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.